

KAJAANIN
Mamselli

KAJAANIN MAMSELLI -LIIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS 2017

Sisällys

1 Toimintakertomus	3
1.1 Liikelaitoksen toiminta ja talous	3
Liikelaitoksen johtajan katsaus	3
Liikelaitoksen hallinto.....	4
Taloudellinen kehitys	5
Liikelaitoksen henkilöstö	6
Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat	8
Ympäristötekijät.....	8
1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	8
2 Talousarvion toteutuminen.....	10
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	10
Olennaiset tapahtumat	10
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	11
Johtokuntaan nähden sitovat tavoitteet.....	11
2.2 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.....	12
2.3 Tilinpäätöslaskelmat.....	14
Tilikauden tuloksen käsittely	17
3 Tilinpäätöksen liitetiedot	17
3.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	17
3.2 Tuloslaskelman liitetiedot	18
3.3 Taseen liitetiedot	19
3.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	20
3.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot	21
4 Kirjanpito- ja tositelajit.....	22
5 Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	23

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen toiminta ja talous

Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin Mamsellin – liikelaitoksen merkittävin voimanponnistus vuonna 2017 oli Lehtikankaan monitoimitalon yhteydessä olevan keittiö Lounatuulen toiminnan käynnistäminen. Kevään ja kesän aikana keittiössä tehtiin tuotekokeiluja ja kehitettiin tuotantoprosesseja. Ateriatuotanto pääsi todelliseen vauhtiin elokuussa koulujen ja päiväkotien toimintojen käynnistyessä. Erityisruokavalioita lukuun ottamatta Kajaanin alueen päiväkotien ja koulujen ruokatuotanto on keskitetty nyt yhteen keittiöön. Keittiö Lounatuuli tuottaa koulujen ja päiväkotien tarvitsemat aamupalat, lounaat, välipalat, päivälliset ja iltapalat.

Toimintavuoden 2017 hyvää taloudellista tulosta voi sanoa määrätietoisien kehitystyön tulokseksi. Vuonna 2016 käynnistetyn Mamsellin sisäisen, kahden vuoden mittaisen talouden tasapainottamisohjelman tavoitteena ollut pysyvien toimintamallien luominen vaikuttaisi näin onnistuneen. Merkittävimmät tekijät, jotka vaikuttivat ylijäämäiseen tulokseen, olivat arvioita maltillisempina toteutuneet henkilöstökulut sekä tehostuneet materiaalien hankinnat. Liikevaihto toteutui kokonaisuudessaan arvioidusti. Talouden tasapainottamisohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ei olisi onnistunut ilman Mamsellin henkilöstön vahvaa ammattitaitoa ja sitoutumista yhdessä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Vuosi 2017 oli Kajaanin Mamselli – liikelaitoksen yhdeksäs toimintavuosi. Liikevaihdollisesti Mamsellin elinkaareissa on eletty tähän saakka kasvun vaihetta. Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen perustamisvuoden 2008 10,05 milj. euron liikevaihdosta ja 183,86 henkilötyövuodesta on tultu vuoden 2017 15,56 milj. euron liikevaihtoon ja 233,36 henkilötyövuoteen. Uuden hankintalain vaikutuksesta Mamselli joutui ensimmäistä kertaa luopumaan asiakkuuksista. Hankintalaki mahdollistaa ulkoista myyntiä vain hyvin vähäisessä määrin, joten Mamselli luopui yksityisten päiväkotien ateriamyynteistä ja teki näin markkinoille tilaa yksityisille toimijoille. Hankintalain vaikutus tulee näkymään Mamsellin toiminnassa erityisesti tulevassa maakuntauudistuksessa. Jos maakuntauudistus tulee toteutumaan suunnitellusti, ei Mamselli pystyisi tuottamaan palveluita maakunnalle nykymuotoisella toimintamallilla, liikelaitoksena. Mamsellin kohdalla on kyse isosta asiasta, sillä Mamsellin liikevaihdosta noin 32 % tulee nykyiselle Kainuun sotelle tuotettavista ateria- ja puhtaanapalveluista.

Kajaanin kaupunginvaltuusto aloittaa alkukeväästä Kajaanin kaupungin omistajapolitiikan laadinnan. Tässä yhteydessä tehdään linjanvetoa myös Mamsellin tulevaisuudesta. Tammikuussa 2018 Mamsellin henkilöstölle tehty kysely osoittaa, että 97,9 % mamsellilaisista kokee Kajaanin Mamsellin hyväksi työnantajaksi. Kysely osoitti myös sen, että työntekijät ymmärtävät muutoksien välttämättömyyden ja ovat valmiita myös joustamaan muutoksien mukana. Kyselystä näkyi myös selvä huoli työpaikkojen ja saavutettujen etuisuuksien säilymisestä. Henkilöstökyselyn avoimen kysymyksen kohdalla kaikkein tärkeimmäksi asiaksi nostettiin tuleviin muutoksiin liittyvä ajantasainen ja avoin tiedottaminen.

Kajaanin Mamsellin yhdeksäs toimintavuosi on takana ja onnistunut tilinpäätös on hyvä pohja ponnistaa kymmenennelle toimintavuodelle. Vaikka isoja muutoksien tuulia on aistittavissa, on tästä hyvä jatkaa eteenpäin yhdessä motivoituneen henkilöstön kanssa, toivottavasti kuntalaisia ja asiakkaita koko ajan paremmin palvellon.

Liikelaitoksen hallinto

Kajaanin Mamselli- liikelaitos toimii tulostavasti ja päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista. Liikelaitoksen toimielinten vastuista ja tehtävistä säädetään kuntalaissa (410/2015) ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään Kajaanin kaupungin hallintosäännössä.

Liikelaitoksen toiminnasta, kehittämisestä ja tuottavuudesta vastaa Kajaanin kaupunginhallituksen alainen Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunta yhteistyössä Mamsellin johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä tuottovaatimusten mukaisesti. Kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan liikelaitoksen johtokunnan kautta.

Johtokuntaan kuuluu seitsemän (7) kaupunginhallituksen toimikautekseen valitsemaa jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginhallitus valitsee jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Kaksi jäsentä edustaa tuotteiden ja palveluiden käyttäjiä. Johtokunnan jäsen ei saa olla sidoksissa Kajaanin Mamsellin kanssa kilpaileviin yrityksiin. Lisäksi johtokunnan kokouksessa on yhdellä henkilökunnan edustajalla läsnäolo- ja puheoikeus. Johtokunta kokoontui vuoden 2017 aikana viisi kertaa.

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunta vuonna 2017:

Johtokunta 5/2017 saakka

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Klemetti Kyösti, puheenjohtaja	Hakkarainen Airi
Juutinen Eero, varapuheenjohtaja	Niiranen Lauri
Närhi Pirkko	Kauhanen Svetlana
Arffman Pasi	Niva Teemu
Huotari Tellervo	Koivisto Timo
Huovinen-Tervo Marjo, palveluiden käyttäjän edustaja	Mäklin Jaana
Kemppainen Unto, palveluiden käyttäjän edustaja	Kuvaja Marko
Haataja Ari-Matti, henkilökunnan edustaja	Väyrynen Asta
Tervonen Miariikka, kaupunginhallituksen edustaja	

Johtokunta 6/2017 alkaen, toimikausi 2017 - 2019

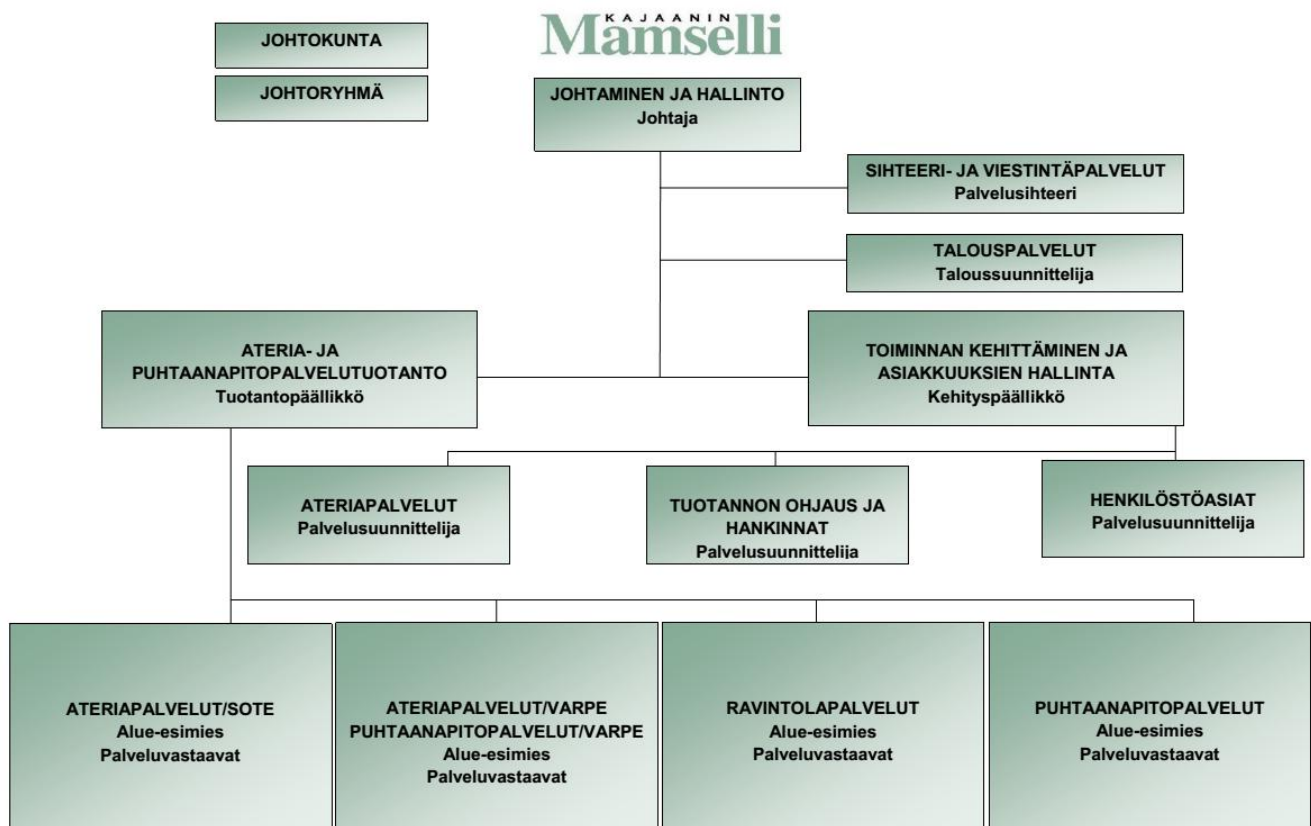
Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Väyrynen Pentti, puheenjohtaja	Husu Alpo
Alanne Olga, varapuheenjohtaja	Okkonen Kaija
Karjalainen Tuomo	Möttönen Tero
Karvinen Hanna	Koskela Anu
Kesti Heikki	Väisänen Heikki
Huovinen-Tervo Marjo, palveluiden käyttäjän edustaja	Mäklin Jaana
Huotari Kirsti, palveluiden käyttäjän edustaja	Karppinen Tarja
Haataja Ari-Matti, henkilökunnan edustaja	Väyrynen Asta
Paukkeri Tero, kaupunginhallituksen edustaja	

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen tilivelvolliset viranhaltijat vuonna 2017:

Viranhaltija	
Johtaja	Vuorinen Tuija

Liikelaitoksen sisäistä hallintoa ja kehittämistä hoitaa liikelaitoksen johtaja apunaan johtoryhmä. Liikelaitoksen johtajan valitsee kaupunginhallitus ja johtoryhmän liikelaitoksen johtaja. Johtoryhmän tehtävänä on tukea johtajaa liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä sekä asioiden valmistelussa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen johtaja ja jäsenenä tuotantopäällikkö, kehityspäällikkö, johtokunnan puheenjohtaja, taloussuunnittelija sekä henkilökunnan edustaja, jonka henkilöstö valitsee keskuudestaan. Johtoryhmä kokoontui vuonna 2017 yksitoista kertaa.

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen organisaatio (31.12.2017)

Taloudellinen kehitys

Kajaanin Mamselli – liikelaitoksen tilikauden tulos oli noin 261 000 € ylijäämäinen ja toimintavuodelle asetetut taloudelliset tavoitteet ylitettiin.

Liikevaihto toteutui kokonaisuudessaan talousarvion mukaisesti. Puhtaanapitopalvelujen myynnit kasvoivat edellisestä vuodesta 8,6 % (340 000 €). Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos aloitti puhtaanapidon asiakkaana 1.1.2017 alkaen ja toiminta Monitoimitalo Lehtikankaalla aloitettiin. Kainuun Sotelle tuotettavien ateriapalvelujen myynnit laskivat edellisestä vuodesta 6,2 % (225 000 €) ja myös puhtaanapito-, ja hoitotyötä tukevien palveluiden myynnit laskivat palvelutarpeen vähentyessä selkeästi yhteensä 10,8 % (131 000 €). Kajaanin Mamselli luopui 31.7.2017 yksityisten päiväkotien ateriamyynnistä, jolla oli suora

alentava vaikutus Mamsellin ateriamyyntien liikevaihtoon. Kahviotuotteiden ja -palvelujen myynti putosi myös edellisestä vuodesta 5,6 % (51 000 €). Oppilas - ja opiskelija-ateriat kasvoivat edellisestä vuodesta hivenen ja toteutuivat kokonaisuutena talousarvion mukaisesti.

Liikevaihdossa tapahtuneet muutokset ja Kajaanin kaupungin talouden tasapainotustarve aiheuttivat paineita menoerien hallintaan. Vuoden 2017 aikana päivitettiin vuonna 2016 laadittua talouden tasapainotusohjelmaa, jonka tavoitteena oli saada aikaan pysyviä toimintatapamuutoksia ja välittömiä kustannussäästöjä. Talouden tasapainotusohjelman myötä tarkennettiin Mamsellin hinnoitteluperiaatteet, laadittiin alueelliset sijaisjärjestelykäytänteet ja tarkennettiin ylitöiden ohjeistusta. Välittömiä kustannussäästöjä saatiin aikaan asettamalla ylityökielto, priorisoimalla kalustohankintoja ja luopumalla sisäisistä kokoustarjoiluista. Erillistä henkilöstöjuhlaa ei myöskään järjestetty.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintoja saatiin tehostettua ja kalustokustannuksissa säästettiin 50 000 €. Palveluiden ostot toteutuivat selkeästi edellistä vuotta ja suunniteltua heikommin, koska työvoiman vuokrauksen, alihankinnan-, työterveyshuollon- ja ICT-palveluiden kustannukset kasvoivat. Työterveyshuollon kustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 55 000 €, josta työterveyshuollon ennalta ehkäisevän toiminnan osuus kustannusten kasvusta oli 71 % (39 000 €). Ateriapalvelujen kuljetukset kilpailutettiin uuden tuotantokeittiön toimintamallin myötä ja kuljetuskustannukset toteutuivat 11,4 % (49 000 €) arvioitua paremmin.

Henkilöstökulut toteutuivat arvioitua selkeästi maltillisemmin alentuneiden eläkevastuiden ja henkilöstösivukulujen myötä. Palkat - ja palkkiot toteutuivat kokonaisuudessaan edellisen vuoden tasolla. Palkkojen – ja palkkioiden, työvoiman vuokrauksen ja alihankinnan osuus yhteensä liikevaihdosta oli 46,5 % (2016 45,8 %). Työvoiman vuokrausta käytettiin selvästi suunniteltua enemmän. Vuokratyövoiman käyttöön jouduttiin turvautumaan erityisesti Mamsellin puhtaanapitoalueella, jossa työvoiman heikko saatavuus aiheutti haasteita loma-aikoina. Palveluita tuotettiin alihankintana noin 130 000 euron edestä.

Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin Mamsellin henkilöstövahvuus oli vuonna 2017 yhteensä 233,36 HTV:a. Asiakkaiden palvelutarpeen muutoksien myötä kasvoi Mamsellin henkilömäärä edellisestä vuodesta 9,78 HTV:n verran. Työntekijöistä 187,99 työntekijää toimi toistaiseksi voimassaolevassa työsuhteessa. Määräaikaisessa työsuhteessa oli 40,26 työntekijää ja työllistettyjen määrä 5,11 henkilöä. Eläkkeelle jäi 7 henkilöä. Määräaikaisen henkilöstön määrä kasvoi Lehtikankaan monitoimitalon toiminnan käynnistämisen ja palvelutoiminnan uudelleen järjestämisen vuoksi. Puhtaanapitoalueella henkilöstömäärän kasvua tuli uuden asiakkuuden, Koulutusliikelaitoksen palvelutuotannon käynnistämisen vuoksi.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 6,51 miljoonaa euroa (27 927 €/HTV) ja henkilöstökulujen yhteensä 8,20 miljoonaa euroa. Palkkojen ja palkkioiden suhteellinen osuus liikevaihdosta oli 41,9 % (2016 42,2 %) ja henkilöstökulujen osuus 52,7 % (54,6 %). Henkilösivukulut olivat 1,69 miljoonaa euroa, joista eläkekuluja 1,37 miljoonaa euroa ja muita henkilösivukuluja 0,32 miljoonaa euroa. Työvuorolisiä maksettiin 0,34 miljoonaa euroa joissa vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 14,4 %. Kajaanin Mamselli – liikelaitos palkitsee henkilöstöä vuosittaisella tulospalkkiolla, mikäli asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ylitetään. Vuonna 2017 maksettiin tulospalkkiota vuoden 2016 tavoitteiden saavuttamisesta n. 164 000 € ja maksettujen tulospalkkioiden osuus kokonaispalkkasummasta oli 2,5 %.

Kajaanin Mamsellissa on vuosittain päivitettävä osaamisen kehittämissuunnitelma kolmelle vuodelle, jonka tavoitteena on tarvittavan osaamisen ennakointi, rekrytointien kohdentaminen, olemassa olevan osaamisen johtaminen ja kehittäminen. Osaamisen kehittämisen tavoitteena on parantaa

palvelutuotannon tuloksellisuutta ja kilpailukykyä sekä työelämän laatua. Vuonna 2017 panostettiin erityisesti esimiesten koulutukseen. Mamsellin alue-esimiehet (viisi henkilöä) osallistuivat kaupungin esimiesvalmennukseen kuuluviin avoimiin koulutusosioihin. Alue-esimiehet suorittivat keväällä lisäksi Kuntatyönantajien järjestämän Esimiespassi-verkkokoulutukseen sekä osallistuivat loppuvuodesta Työturvallisuuskeskuksen esimiesten sparraustunteihin (webinaarit). Neljä henkilöä suoritti oppisopimuskoulutuksena esimiehen erikoisammattitutkinnon ja kuusi työntekijää opiskeli oppisopimuskoulutuksena laitoshuoltajan ammattitutkintoa. Lisäksi syksyllä aloitti viisi henkilöä dieettikokin erikoisammattitutkintokoulutuksen.

Mamsellissa järjestettiin lisäksi useita muutaman tunnin mittaisia ammattialakohtaisia koulutustilaisuuksia (esim. Jamix-tuotannonohjausjärjestelmä, SAP HR ja HR Populus-järjestelmä ja märkätilapassikoulutus) sekä työnohjausjaksoja esimiehille ja koko työyhteisöille. Ensiapuvalmiussuunnitelman mukaisesti EA-valmiuksia suoritti ja päivitti yhteensä 37 mamsellilaista.

Aiemmin Kajaanin Mamsellissa käytössä olleesta omasta henkilöstöohjelmasta luovuttiin ja tilalle määriteltiin Mamsellin hyvän esimiestyön toimintamalli, joka pohjautuu Kajaanin kaupungin henkilöstöohjelmaan sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Hyvän esimiestyön määrittelyn avulla pyritään vahvistamaan strategialähtöistä toimintaa, lisäämään työhyvinvointia ja työssäjaksamista sekä pitämään huolta ihmisten ja asioiden johtamisesta.

Mamsellissa pilotoitiin koko henkilöstöä koskeva pikapalkitsemisen toimintamalli. Toimintamallin avulla kannustetaan esimiehiä havaitsemaan arjen onnistumisia ja antamaan niistä palautetta henkilöstölle kiittämisen ja kehumisen lisäksi myös taloudellisesti pikapalkitsemalla. Palkkio on henkilökohtainen, kertaluontoinen ja harkinnanvarainen TYKY-Online lataus, arvoltaan 30€/hlö. Pikapalkitsemisia tehtiin vuoden aikana yhteensä 35 kappaletta. Pikapalkitsemisen malli on Kajaanin Mamsellin sovellus KVTES:n kertapalkkiota koskevista määräyksistä (KVTES 2014–2016, luku II, 14§).

Työhyvinvoinnin toimintasuunnitelmaa päivitettiin kokonaisvaltaisemmaksi ja siinä panostetaan edelleen henkilöstön laaja-alaiseen työhyvinvointiin ja ikäjohtamiseen. Talouden tasapainotusohjelman mukaisesti vuonna 2017 ei järjestetty yhteistä virkistätymistapahtumaa, mutta henkilöstölle viestittiin aktiivisesti mahdollisuudesta osallistua konsernin liikuntaryhmiin ja muihin tapahtumiin. Työsuojelun toimintaohjelman mukaisesti kaikissa Mamsellin työyksiköissä suoritettiin vaarojen arvioinnit. Työterveyshuollon kanssa tehtävät yksikkökäynnit toteutettiin suunnitellusti. Mamsellissa jatkettiin yhteistyön tiivistämistä työterveyshuollon kanssa tavoitteena mahdollisten tulevien haasteiden ennakointi ja ennaltaehkäisy sekä työssäjaksamisen tukeminen.

Ennaltaehkäiseviin toimiin ja esimiestyöhön panostamisesta huolimatta Mamsellin sairauspoissaolot kasvoivat. Sairauspoissaolotyöpäivien määrä per HTV kasvoi 1,62 työpäivällä (2017:14,07 tp/ HTV ja 2016: 12,45 tp/ HTV).

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat

	KAJAANIN MAMSELLI -LIIKELAITOS
Riskit TA 2017	Johtopäätökset TP 2017
Liikeriskit - Tuotantoon liittyvät - Puutteellinen asiakkuudenhallinta - Osaamisvaje - Omistajapoliittiset linjaukset - Alihankinta	Toteutui, vähäinen. Uusi Hot-fill konsepti, jossa ruoan pakkaamiseen ja kuumentamiseen käytetään muovisia elintarvikepakkauksia, aiheutti asiakkaissa sekä lasten vanhemmissa huolta ruokatuotteiden laadusta ja turvallisuudesta.
Tietoriskit Työ – ja palvelutilojen turvallisuus	Ei toteutunut
Tuoteriski - Tuoteturvallisuus ja tuotannon laatu - Tuotekehitys	Toteutui neljä tapausta, jossa yksittäisille erityisruokavalioasiakkaille oli tarjottu heille sopimatonta ruokaa. Yksi asiakas oli saanut väärän ruoan seurauksena anafylaktisen shokin. Kolme muuta asiakasta oli tullut väärästä ruoasta huonovointiseksi. Tapahtumat on käsitelty asianomaisten henkilöiden ja alaikäisten kohdalla myös huoltajien kanssa. Tapahtumien juurisyys on tunnistettu ja tarvittavat ennaltaehkäisevät toimenpiteet on tehty. Toteutuneet riskit on käsitelty Mamsellin johtokunnassa 5/2017.

Henkilöstö, htv2	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kajaanin Mamselli	223,6	225	233,4

Ympäristötekijät

Kajaanin Mamsellissa on käytössä ympäristöohjelma. Ohjelma päivitetään vuosittain osana talousarvioin laadintaprosessia. Ympäristöohjelman ja siihen liittyvien toimenpiteiden tavoitteena on materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen sekä ympäristötietoisuuden vahvistaminen.

Kajaanin Mamselli on solminut 15.5.2017 sopimuksen tähderuoan luovuttamisesta Kajaanin Päiväkeskukselle.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kajaanin Mamselli – liikelaitos noudattaa toiminnassaan Kajaanin kaupungin hallintosääntöä, konserniohjetta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Kajaanin Mamselli – liikelaitoksen johtokunta vastaa Kajaanin Mamselli – liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan että riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Liikelaitoksen johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena liikelaitoksen toimintaa, huolehtii liikelaitoksen hallinnosta sekä taloudenhoidon ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kajaanin Mamsellin sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toteutettu osana normaalia toimintaa.

Ateria- ja puhtaanapitopalveluiden tuottaminen perustuu asiakkaiden kanssa tehtyihin yhteistyö- ja palvelusopimuksiin. Toimintaa ohjaavat sopimuskohtaiset ehdot ja palvelukuvauksilla määriteltä

palvelutaso. Mamsellin ja asiakkaiden välisten sopimusehtojen noudattamista ja toteutumista seurataan keskinäisissä laaduneuvotteluissa ja asiakaskäynneillä. Kajaanin Mamsellin sisäistä talouden seurantaa varten on luotu systemaattinen, aikataulutettu ja vastuualueille jaettu kuukausiseurantajärjestelmä, millä pyritään lisäämään koko organisaation reaaliaikaista talousajattelua ja tavoitteisiin sitoutumista. PKY-LAATU on Kajaanin Mamsellin toiminnanohjaus- ja johtamisjärjestelmä, jolla hallitaan laatua, ympäristöasioita sekä työterveyttä ja turvallisuutta. Mamsellin omaan toimintakäsikirjaan on koottu Mamsellin toiminnan periaatteet, strategiat, suunnitelmat ja toimintaohjeet.

Mamsellin laadunhallinta- ja ympäristöohjelmat päivitettiin vuonna 2017. Laadunhallintaohjelma sisältää toimenpiteiden kokonaisuuden, joilla tavoitellaan jatkuvan kehittämisen periaatetta. Ympäristöohjelmaan on tarkennettu kestävän kehityksen ja ympäristöhaasteiden huomiointia palvelutuotannossa. Ympäristöjohtamisen avulla tavoitellaan toiminnan laadun ja tehokkuuden parantamista sekä omasta toiminnoista aiheutuvien ympäristöhaittojen- ja riskien vähentämistä.

Dokumentoituja johdon katselmuksia toteutui kuluneena vuotena kaksi. Johdon katselmuksissa on käyty läpi toimintajärjestelmän, laatu politiikan ja tavoitteiden parannusmahdollisuuksien ja muutostarpeiden arviointia sekä päätösten toteutumista käytännössä. Johdon katselmusten loppuraportit on käsitelty Mamsellin johtokunnassa. Sisäiset arviointikäynnit toteutettiin Mamsellin työyksiköissä vuosiohjelman ja arviointisuunnitelman mukaisesti yhteensä neljässä kohteessa. Poikkeamien korjaaminen on vastuutettu ja tarvittavat toimenpiteet saatettu päätökseen. Arvioinneissa havaitut kahdeksan kehittämiskohdetta prosessien parantamiseksi on myös viety yksiköissä eteenpäin.

Kajaanin Mamselli pyrkii saamaan kumppanikseen parhaat toimijat ja haluaa omilla ohjauskeinoillaan tukea kumppaneiden systemaattista toiminnan parantamista. Suunnitellut kumppaniarvioinnit eivät toteutuneet resurssivajeen vuoksi. Aktiivinen yhteistyö ja vuoropuhelu toimittajien ja Mamsellin kesken on jatkunut vakiintuneena toimintatapana erittäin hyvin.

Vuonna 2017 toteutui neljä erityisruokavaliotuotantoon liittyvää riskiä. Kyseisissä tapauksissa yksittäiset erityisruokavaliokäyttäjät saivat heille soveltuvalta ruokaa. Yksi asiakas oli saanut väärän ruoan seurauksena anafylaktisen shokin. Kolmelle muulle asiakkaalle väärä ruoka oli aiheuttanut huonovointisuutta ja vatsakipuja. Erityisruokavaliotuotannossa toteutuneet riskit ja läheltä piti tilanteet on käsitelty Mamsellin johtokunnassa 24.5.2017. Tapahtumien juurisyyt on tunnistettu ja tarvittavat ennaltaehkäisevät toimenpiteet on tehty. Erityisruokavaliotuotannon riskien ennaltaehkäiseviksi toimenpiteiksi on päivitetty toimintaohjeita sekä laadittu erityisruokavaliotuotannon tarkistuslista. Myös erityisruokavalioiden ilmoituskäytäntöä on selkeytetty.

Mamsellin uudessa tuotantokeittiössä, keittiö Lounatuudessa otettiin käyttöön uusi Hot-fill konsepti, jossa ruokatuotteiden pakkaamiseen ja kuumentamiseen käytetään muovisia elintarvikepakkauksia. Osa asiakkaista koki, että he eivät olleet saaneet toimintatavan muutoksesta ajoissa riittävää ja luotettavaa informaatiota. Asiakkaiden ja lasten vanhempien tyytymättömyys näyttäytyi Mamsellissa toteutuneena maineriskinä. Asiakkaiden luottamus saatiin palautettua tehokkaalla viestimisellä. Asiakaspalautteen perusteella tarkistettiin myös Hot-fill konseptissa käytettäviä ruokaohjeita.

Kajaanin Mamselli on raportoinut ohjeiden mukaisesti kaupunginhallitusta ja – valtuustoa kaksi kertaa vuodessa olennaisista toimintaansa koskevista asioista.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Olennaiset tapahtumat

Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen toiminta jaetaan neljään liiketoiminta-alueeseen, joita ovat ravintolapalvelut, puhtaanapitopalvelut, varhaiskasvatuksen – ja perusopetuksen ateria- ja puhtaanapitopalvelut, sekä sosiaali- ja terveystalouden ateriapalvelut. Kajaanin Mamselli valmistaa päivittäin noin 11 000 ateriaa ja pitää puhtaana noin 170 000 m².

Lehtikankaan monitoimitalon tuotantokeittiö, keittiö Lounatuuli, on valmistanut 1.8.2017 alkaen kaikki Kajaanin varhaiskasvatus-perusopetusalueen ruokatuotteet ja Kätönlahden koulun keittiö kaikki erityisruokavaliot. Uuden tuotantokeittiön valmistumisen myötä Mamsellissa otettiin käyttöön uusi ruokatuotannon konsepti, Hot-fill, jossa ruoan pakkaamiseen ja kuumentamiseen käytetään muovisia elintarvikepakkauksia. Luotettavan ja asianmukaisen tiedon jakamiseksi Mamselli järjesti toimintatavan muutoksesta tiedotustilaisuuksia sekä jakoi tietoa aktiivisesti eri tiedotusvälineissä. Lounatuulen tuotantoprosessien ja tuotteiden kehittämistä on jatkettu edelleen päämäärätietoisesti. Erityisruokavaliot ohjeistus päivitettiin syksyllä 2017 vastaamaan Kansallista allergiaohjelmaa ja ruoka-aineallergioiden Käypä hoito- suosituksia. Erityisruokavalioiden määrä on uuden ohjeistuksen myötä vähentynyt merkittävästi.

Koulu- ja päiväkotiruokailusuosituksia ja käytänteitä tullaan lähivuosina uudistamaan. Valtion ravitsemusneuvottelukunta julkaisi vuonna 2017 uuden Syödään ja opitaan yhdessä kouluruokasuosituksen ja vuoden 2018 alussa varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksen Terveyttä ja iloa ruoasta. Kyseiset suositukset ohjaavat ruokalistasuunnittelua ja ne huomioidaan yhteistoiminnan kehittämisessä Kajaanin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Uudet suositukset sisältävät muun muassa ohjeistukset ruokailun järjestämisestä, yhteistyöstä koulun ja päiväkotien sisällä ja kotien kanssa sekä toiminnan seurannasta ja arvioinnista.

Mamsellin sote-alueen ateria- ja puhtaanapitopalveluissa toimintoja on jouduttu sopeuttamaan asiakastarpeen muuttuessa. Kainuun sote on jatkanut omien palveluprosessien ja hoitomallien kehittämistä, mikä on näkynyt suoraan ateriämäärien laskuna sekä puhtaanapidon – ja hoitotyötä tukevien palveluiden palvelutarpeen vähentymisenä. Palvelutarpeen muutoksien ennakointia tulisi parantaa ja kehittää yhteistyössä, jotta toiminta kyettäisiin sopeuttamaan muuttuneeseen tilanteeseen mahdollisimman nopeasti.

Tehokkaan ateriapalvelutuotannon keskiössä oleva tuotannonohjausjärjestelmä on ollut päivittäisessä käytössä ateriatuotantoprosessin eri vaiheissa sekä tuotanto- että palvelukeittiöissä. Tehokas raportointityökalujen käyttö on vähentänyt käsin tehtäviä laskelmia sekä tilausten ja toimitusten seurantaa. Tuotannonohjausjärjestelmän työkalut ovat tuoneet helpotusta itse valmistettujen tuotteiden asianmukaiseen merkitsemiseen. Tuotannonohjausjärjestelmä on integroitu myös taloushallinnan järjestelmiin (ulkoinen ja sisäinen laskutus). Seuraavassa vaiheessa tuotannonohjausjärjestelmässä käyttöön otetaan sisäisen taloushallinnan työkaluja sekä hävikin- ja varastonhallintaan liittyviä toimintoja.

Mamsellissa on tehnyt useiden vuosien ajan määrätietoista työtä maukkaiden ja terveellisten ruokatuotteiden tarjoamiseksi. Yhtenä esimerkkinä tästä määrätietoisesta työstä on Sydänmerkki-ateriat, jotka on otettu nyt käyttöön kaikissa Mamsellin asiakassegmenteissä. Kiitoksena tästä määrätietoisesta työstä Mamselli sai kunniamaininnan Yksi Elämä terveystalkoiden vertais- ja paikallistoimijoiden kategoriassa esimerkillisestä ja tuloksekkaasta yhteistyöstä terveyden edistämiseksi.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja

Tavoite TA 2017	Toteutunut 2017
Tuottovaatimus, peruspääoman korko 50 000 euroa vuodessa	Toteutui
Tilikauden ylijäämä ≥ 0	Toteutui

Johtokuntaan nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja

Halu auttaa yritysten kasvua

Mahdollistaja	Mittari/indikaattori	Nykytila	Tavoite 2017	Toteutunut 2017
Yrittäjien kuuleminen ennen tarjouskilpailun julkaisemista	Tarjousten esittely yrittäjille, 100 % tarjouspyyntö	Esittelytilaisuudet järjestetään kaikissa tarjouspyynnöissä	Esittelytilaisuudet järjestetään kaikissa tarjouspyynnöissä	Toteutui
Palveluiden tarjoaminen yksityisen sektorin hoidettavaksi	Palveluohjelman toteutuminen	Alihankintaa on kokeiltu palveluohjelman mukaisesti	Palveluohjelman toteutuminen	Toteutui
Toimittajien kehittyminen	Mamshellin määrittämien auditointi-kriteerien täyttyminen	Kahden toimittajan kumppaniarviointi tehty	Kumppaniarvioinnit toteutuvat vuosisuunnitelman mukaisesti	Ei toteutunut resurssivajeen vuoksi

Osaavan työvoiman saatavuus turvataan

Mahdollistaja	Mittari/indikaattori	Nykytila	Tavoite 2017	Toteutunut 2017
Yhteistyö oppilaitosten kanssa	Harjoittelijoiden/työssäoppijoiden määrä / vuosi	100	100	96
Mamshell on haluttu työnantaja	Avoimien hakemusten määrä/v (pätevät hakijat)	65	70	87

Saavutettavuuden parantaminen

Mahdollistaja	Mittari/indikaattori	Nykytila	Tavoite 2017	Toteutunut 2017
Viestintä vaihtoehtoisilla tavoilla, hyvä ja ajan tasalla oleva tiedottaminen	Mamshellissa on ajantasainen viestintäsuunnitelma (tavoitteet, kanavat, vastuutahot, mittarit ja arviointi)	Käytössä osittain	Viestintäsuunnitelma käytössä ja tukee arjen tavoitteiden saavuttamista	Toteutui

Kokonaisvaltainen asiakastuntemus ohjaa palvelujen järjestämistä ja tehostaa palvelujen tuotantoa

Mahdollistaja	Mittari/indikaattori	Nykytila	Tavoite 2017	Toteutunut 2017
Asiakastytyväisyyden mittaaminen vuosittain	$\geq 3,05$	2,99	$\geq 3,15$	Ei toteutunut, 2,95

Laatuneuvottelujen käyminen vuosittain	≥ 3,05	3,63	≥ 3,30	Toteutui, 3,48
--	--------	------	--------	----------------

Selvitys olennaisista poikkeamista tavoitteiden toteutumisessa
Ei olennaisia poikkeamia.

2.2 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa
sisältää ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TA 2017	TP 2017	Poikkeama	TP 2016
Liikevaihto	15 607 330,36	15 563 497,68	-43 832,68	15 380 498,05
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	4 441,72	4 441,72	11 256,48
Tuet ja avustukset	231 399,00	274 565,90	43 166,90	266 581,37
Materiaalit ja palvelut	-5 953 680,42	-6 153 717,30	-200 036,88	-5 929 954,50
Henkilöstökulut	-8 606 773,52	-8 204 247,78	402 525,74	-8 397 184,41
Poistot ja arvonalentumiset	-20 835,23	-16 406,17	4 429,06	-27 050,34
Liiketoiminnan muut kulut	-1 195 440,34	-1 144 218,30	51 222,04	-992 945,41
Liikelylijäämä (-alijäämä)	61 999,85	323 915,75	261 915,90	311 201,24
Muut rahoitustuotot		1 075,68	1 075,68	522,86
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-447,00	-447,00	0,00	-1 092,00
Tuloutus ylijäämästä (<i>sitova</i>)	-49 553,00	-49 553,00	0,00	-48 908,00
Muut rahoituskulut	-12 000,00	-13 398,77	-1 398,77	-14 537,50
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-0,15	261 592,66	261 592,81	247 186,60

Talousarvion toteutumisvertailu / investointiosa

	TA 2017	TP 2017	Poikkeama	TP 2016
Mamselli projektit				
Irtain omaisuus	-70 000,00	-68 910,77	1 089,23	0,00
Investoinnit yhteensä	-70 000,00	-68 910,77	1 089,23	0,00

Talousarvion toteutumisvertailu / rahoitusosa

	TA 2017	TP 2017	Poikkeama	TP 2016
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä	62 000,00	323 915,75	261 915,75	311 201,24
Poistot ja arvonalentumiset	21 000,00	16 406,17	-4 593,83	27 050,34
Rahoitustuotot ja -kulut	-62 000,00	-62 323,09	-323,09	-64 014,64
Investointien rahavirta				
Investoinnit	-70 000,00	-68 910,77	1 089,23	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-49 000,00	209 088,06	258 088,06	274 236,94
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,00	-3 470 388,71	-3 470 388,71	-265 284,34
Rahoituksen rahavirta	0,00	-3 470 388,71	-3 470 388,71	-265 284,34
Rahavarojen muutos	-49 000,00	-3 261 300,65	-3 212 300,65	8 952,60
Rahavarojen muutos		1 057,82		8 952,60
Rahavarat 31.12.	26 000,00	57 728,38		56 670,56
Rahavarat 1.1.	-75 000,00	56 670,56		47 717,96

2.3 Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

Sisältää ulkoiset tuotot ja kulut

	1.1.-31.12.2017		1.1.-31.12.2016	
Liikevaihto	15 563 497,68		15 380 498,05	
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Liiketoiminnan muut tuotot	4 441,72		11 256,48	
Tuet ja avustukset kunnalta				
Tuet ja avustukset valtiolta	225 228,67		217 487,97	
Tuet muilta	49 337,23		49 093,40	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 298 237,43		-4 315 707,48	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Palvelujen ostot	-1 855 479,87	-6 153 717,30	-1 614 247,02	-5 929 954,50
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-6 517 063,00		-6 495 137,39	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 366 621,43		-1 483 771,96	
Muut henkilösivukulut	-320 563,35	-8 204 247,78	-418 275,06	-8 397 184,41
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 406,17		-27 050,34	
Arvonalentumiset				
Liiketoiminnan muut kulut	-1 144 218,30		-992 945,41	
Liikeylijäämä (-alijäämä)	323 915,75		311 201,24	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	1 075,68		522,86	
Korvaus peruspääomasta	-447,00		-1 092,00	
Muut rahoituskulut	-62 951,77	-62 323,09	-63 445,50	-64 014,64
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	261 592,66		247 186,60	
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	261 592,66		247 186,60	
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	261 592,66		247 186,60	
Tuloslaskelman tunnusluvut:				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,72		8,98	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %,	8,72		8,98	
Voitto, %	1,68		1,61	

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) /
(oma pääoma + sijoitettu koroll. vieras pääoma + poistoero ja vap.eht. varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) /
(oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

Tase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	63 262,52	10 757,92
Aineelliset hyödykkeet	63 262,52	10 757,92
Koneet ja kalusto	63 262,52	10 757,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 438 296,03	4 751 060,79
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	0,00	3 613 807,31
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	565 044,43	914 368,93
Muut saamiset	7 672 176,37	75 546,04
Siirtosaamiset	143 346,85	90 667,95
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassatilit	4 750,00	8 581,85
Maksuliiketililit	52 978,38	48 088,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8 501 558,55	4 761 818,71
VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA	3 125 235,32	2 863 642,66
Peruspääoma	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 563 642,66	2 316 456,06
Tilikauden ylijäämä	261 592,66	247 186,60
VIERAS PÄÄOMA	5 376 323,23	1 898 176,05
Pitkäaikainen		

Konsernivelat	0,00	0,00
Lyhytaikainen	5 376 323,23	1 898 176,05
Ostovelat	574 308,69	369 665,53
Muut velat	3 476 602,43	106 090,40
Siirtovelat	1 325 412,11	1 422 420,12
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8 501 558,55	4 761 818,71
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	36,76	60,14
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	30,70	12,12
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	2 825	2 564

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	323 915,75	311 201,24
Poistot ja arvonalentumiset	16 406,17	27 050,34
Rahoitustuotot ja -kulut	-62 323,09	-64 014,64
	277 998,83	274 236,94
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-68 910,77	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	277 998,83	274 236,94
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	3 613 807,31	207 224,26
Saamisten muutos muilta	-7 299 984,73	-300 443,42
Korottomien velkojen muutos kunnalta		
Korottomien velkojen muutos muilta	215 788,71	-172 065,18
Rahoituksen rahavirta	-3 470 388,71	-265 284,34
Rahavarojen muutos	-3 192 389,88	8 952,60
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	57 728,38	56 670,56
Rahavarat 1.1.	56 670,56	47 717,96

Rahoituslaskelman tunnusluvut	1 057,82	8 952,60
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	1 381,47	1 235,87
Kassan riittävyys, pv	1	1
Quick ratio	1,57	0,60
Current ratio	1,57	0,60

Kassan riittävyys pv

= 365 pv * rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio

= (rahat ja pankkisaamiset + rah.arvopaperit + lyhytaikaiset saamiset) /

(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Current ratio

= (vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rah.arvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) /

(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa Kajaanin Mamselli – liikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2017 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 261 592,66 euroa kirjataan Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämä tilille.

Liikelaitoksen johtokunta esittää tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

3 Tilinpäätöksen liitetiedot

3.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintameno.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien taloudellisen pitoajan perusteella.

Alle 10.000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

3.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot tehtäväalueittain

	2017	2016
Ateriapalvelut	10 821 412,40	10 942 608,49
Puhtaanapito- ja palvelut	4 725 536,68	4 446 212,88
Hallinto	20 990,32	2 933,16
yhteensä	15 567 939,40	15 391 754,53

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoaajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poistoaika vuotta	Poisto- menetelmä
Aineelliset hyödykkeet		
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15	tasapoisto
Muut koneet ja kalusto	3	tasapoisto

Keskimääräiset poistot ja investoinnit 2016 - 2020

Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	21 270,70
Keskim. poistonalaisten investointien omahankintameno	13 782,15
Ero €	7 488,55
Ero %	54,34
Selitys eron syistä	

Tuloutus kaupungille

	2017	2016
Peruspääoman korko	447,00	1 092,00
Tuloutus ylijäämistä	49 553,00	48 908,00
Yhteensä	50 000,00	50 000,00

3.3 Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2017

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet			
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	0,00	10 757,92	10 757,92
Lisäykset tilikauden aikana		68 910,77	68 910,77
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00
Vähennykset tilikauden aikana			0,00
Siirrot erien välillä			
Tilikauden poisto	0,00	16 406,17	16 406,17
Arvonlennukset ja niiden palautukset			0,00
Poistamaton hankintameno 31.12	0,00	63 262,52	63 262,52
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12	0,00	63 262,52	63 262,52

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2017

Saamisten erittely

	2017	2016
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta		
Konsernisaamiset	0,00	3 613 807,31
yhteensä	0,00	3 613 807,31
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta		
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	7 647 930,55	0,00
Siirtosaamiset		
yhteensä	7 647 930,55	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Kela, korvaus työterveyshuollosta	50 325,00	49 764,00
Muut tuet ja avustukset	25 786,89	24 080,71
Muut siirtosaamiset	67 234,96	67,50
yhteensä	143 346,85	73 912,21

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoman erittely

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	300 000,00	300 000,00
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 563 642,66	2 316 456,06
Tilikauden ylijäämä	261 592,66	247 186,60
yhteensä	3 125 235,32	2 863 642,66

Vieraan pääoman erittely

	2017	2016
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat kunnalle	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat kunnalle		
Ostovelat	0,00	0,00
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2017	2016
Lomapalkkavelkajaksotukset	1 095 249,10	1 056 604,97
Muut palkkajaksotukset	229 865,06	219 456,00
KuEL maksut	0,00	126 362,99
Muut erät	297,95	19 996,16
Yhteensä	1 325 412,11	1 422 420,12

3.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2017	2016
Leasingvastuut (arvonlisäverollinen)		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	21 996,66	26 966,47
Myöhemmin maksettavat	18 895,11	34 227,24
Yhteensä	40 891,77	61 193,71

3.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2017	2016
Henkilöstön määrä 31.12. (htv2)		
vakinaiset	187,99	179,49
määräaikaiset	40,26	41,41
työllistetyt	5,11	2,68
Yhteensä	233,36	223,58
Henkilöstökulut		
Tuloslaskelman henkilöstökulut		
Maksetut palkat	6 624 349,99	6 610 701,48
Henkilöstökorvaukset	-107 286,99	-115 564,09
Palkat ja palkkiot yhteensä	6 517 063,00	6 495 137,39
Eläkekulut	1 366 621,43	1 483 771,96
Muut henkilösivukulut	320 563,35	418 275,06
Tuloslaskelman henkilöstökulut yhteensä	8 204 247,78	8 397 184,41
Aktivoidut henkilöstökulut yhteensä		

4 Kirjanpito kirjat ja tositelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AB	Käyttöomaisuus kirjanpitotosite	sähköinen
AF	Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
AZ	Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DG	Myyntireskontra Asiakkaat-hyvitys	sähköinen
DZ	Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1	Kirjanpitoliittymä maksuliikenne	sähköinen
K2	Sips muistiot	sähköinen
KA	Ostoreskontra toimittajatosite	sähköinen
KG	Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KP	Ostoreskontra tilien ylläpito	sähköinen
KR	Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ	Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
M1	Myyntireskontraliittymä	sähköinen
ML	Matkalaskut	sähköinen
PA	Palkat	sähköinen
RE	Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV	Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA	Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB	Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE	Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZK	Liittymät palvelukassa	sähköinen

5 Tilinpäätöksen allekirjoitus

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Kajaanissa 6. päivänä helmikuuta 2018

Johtokunta:

Pentti Väyrynen, puheenjohtaja

Olga Alanne, varapuheenjohtaja

Tuomo Karjalainen

Hanna Karvinen

Heikki Kesti

Marjo Huovinen-Tervo

Kirsti Huotari

Ari-Matti Haataja

Tero Paukkeri

Tuija Vuorinen, liikelaitoksen johtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Kajaanissa päivänä kuuta 2018

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Antti Kääriäinen, KHT, JHTT